

3^e na Trinitatis

16 juni 2013; PKN Wehl

Hooglied 4:16-5:8

Lucas 7:36-50

Wat is goed, wat is fout? Afgelopen week kwam het weer langs op de radio: Nederland was ooit het beste jongetje van de klas. Als een Europees land een keer de 3% norm overschreden had, dan stond Nederland voorop om dit land een tik op de vingers te geven. Nu wij als Nederland zelf de begrotingsnorm overschrijden, wordt er plotseling anders over gedacht...

Wat is goed, wat is fout?

De evangelist Lucas heeft voor deze vraag een fijne neus. Bij hem lezen we bijvoorbeeld de vergelijkingen over de tollenaar Zacheüs en over de verloren zoon en de barmhartige vader. Vergelijkingen waarin hij oog heeft voor het menselijk falen en wat dat teweeg kan brengen in de onderlinge verhoudingen.

Wat is goed, wat is fout.

Een foutje maken is menselijk, toch? Zit in een klein hoekje. Niemand ontkomt eraan. Als het een klein foutje is, zeggen we 'sorry' of we verontschuldigen ons op een andere manier. Maar, als we door onze fout iemand echt pijn hebben gedaan, benadeeld of beledigd hebben, is een eenvoudige verontschuldiging niet voldoende. Dan moet er om de tafel worden gegaan, worden gesproken in de hoop dat de partijen tot elkaar komen. Als het om iets heel ernstigs gaat, wordt er straf of genoegdoening gevraagd.

Schuld is geen prettig gevoel. We willen er het liefst zo snel mogelijk vanaf. Het kleeft aan ons, het blijft ons achtervolgen, houdt ons misschien uit de slaap. Schuldgevoel kan allerlei drempels opwerpen, waardoor we niet meer naar de ander toe durven te stappen en zo ontstaat er verwijdering. Terwijl de ander zich vaak afvraagt wat er eigenlijk aan de hand is.

Wees eerlijk, hoe makkelijk is het om vergeving te vragen? Immers, als we echt ergens spijt van hebben, moeten we ons kleinmaken en afwachten hoe de ander zal reageren. We zijn dan afhankelijk van de 'goodwill' van de ander.

Het is daarom ook veiliger om schuld weg te praten, ons te verschuilen achter de verkeerde omstandigheden of een verkeerde opvoeding. Of om het weg te wimpelen: "ach dat gebeurt iedereen toch wel eens...".

Het is nog handiger om te ontkennen dat je iets verkeerd hebt gedaan, dat je de wet niet hebt overtreden. Dat doen bijvoorbeeld doorgewinterde fraudeurs. Die verwijzen zonder blikken of blozen naar de mazen in de wet. Handige advocaten weten ze altijd wel schoon te praten. De schuld ligt dan niet bij hen maar ergens anders. Dan hoeven ze zich niet klein te maken en sorry te zeggen.

Wat is goed, wat is fout?

In het evangelie lezen we telkens weer hoe Jezus in contact komt met mensen die hun eigen fouten goed praten en voortdurend met de vinger naar anderen wijzen, naar wat zij allemaal verkeerd doen. Ze zijn zo handig, dat ze de ander een schuldgevoel aanpraten en zelf schoon blijven. Vaak zijn het mensen die de wet kennen, die vele ge- en verboden die God uitgevaardigd zou hebben. Dat zijn er veel meer dan die 10. Met hun kennis, drijven ze anderen, die de regels niet tot hun beschikking hebben, vakkundig in een hoek. Dat proberen ze vaak ook bij Jezus te doen, zoals ook vandaag, als het gaat om die vrouw, die bekend staat als de zondares, die Jezus de voeten zalft.

Laten we dat onder de loep nemen.

Jezus is door een Farizeeër met de naam Simon uitgenodigd te komen eten. Waarom? Is hij misschien nieuwsgierig naar die man waarvan ze zeggen dat hij een profeet is en die tegelijkertijd met zondaars omgaat? Dat zijn onreine mensen en hoor je je niet mee in te laten. Simon wordt op zijn wenken bediend, want terwijl ze aanliggen komt er opeens een vrouw binnen, iemand met een bedenkelijke reputatie. Zij deugt niet, is fout. Zij stapt direct op Jezus af en wast met haar tranen zijn voeten, droogt ze met haar haren, kust ze en zalft ze met mirre, meegenomen in een albasten kruikje. Heel nederig. Alsof ze zo bekent dat ze er in het leven niet veel van gemaakt heeft, althans volgens de toen heersende normen. Tegelijkertijd vol overgave, bijna als een geliefde. Met de mirre, een koninklijk geschenk, erkent ze feitelijk dat hij de gezalfde, de Messias, de Christus is. Met deze houding en handelingen, vraagt ze om vergeving.

Simon walgt van haar en denkt: "Dit kan toch niet. Immers, zij besmet Jezus met haar aanrakingen (ze is een vrouw, een zondige nog wel). Als Jezus echt de profeet is, die ze zeggen dat hij is, dan zou hij wéten wie zij is en zich niet met haar inlaten." Even tussendoor: omdat Jezus zich wel met de vrouw inlaat, betekent dat dus voor Simon dat Jezus volgens zijns zienswijze, dus NIET de Christus is. Dit in tegenstelling tot de vrouw... dus, wie denkt goed en wie denkt verkeerd... maar dit terzijde. Terug naar ons verhaal.

Jezus ziet Simon, doorziet hem, hij die ervan overtuigd is dat hij goed is en goed leeft. Die anderen vastpint op hun. Jezus vraagt hem: "Twee mensen hebben schuld, de één veel, de ander wat minder. Aan beide wordt hun schuld kwijtgescholden, omdat ze het niet kunnen terugbetalen. Wie van de twee zou nu méér liefhebben, die met weinig of die met veel schuld?"

In plaats van haar van zich af te weren, wendt Jezus zich tot de vrouw. Tegen Simon daarentegen zegt hij: "Hou toch eens op met anderen de oren te wassen. Sta niet steeds met de wetboeken en meetlat klaar om overtredingen en fouten van anderen breed uit te meten. Draag mensen niet ten eeuwigden dage hun misstappen na. Zie liever hoe mensen worstelen, hun best doen. Kijk ook eens naar jezelf. Doe en leef zelf wat je anderen meent te moeten voorhouden. Trouwens, nu wet het erover hebben, hoe heb jij, Simon, mij eigenlijk ontvangen en verzorgd? Jij liet zelfs het gebruikelijke welkomstritueel achterwege. Nog geen kruik water vond ik bij je voordeur om het stof van mijn voeten te kunnen wassen. Nog geen broerkus kon eraf, geen shalom. Ken jij zelf wel berouw over je minder goede kanten, of heb je die misschien niet? Vind je jezelf volmaakt? Deze vrouw betoont spijt en hoopt op vergeving. Zij praat haar schuld niet weg, betuigt haar spijt. Ook ik ontken haar fouten niet, maar schuld kan niet door minachting opgeheven worden. In recht en regel zit geen barmhartigheid, geen vergeving. Alleen liefde kan ons genezen van schuld."

Dan vergeeft hij haar haar schulden en laat de omstanders, waaronder onszelf, wederom voelen: de wereld is niet zwart – wit, mensen zijn niet of goed of fout. Foute mensen hebben goede kanten en goede mensen hebben schuldige kanten. Jezus nagelt niemand vast op het verleden. Hij wijst de weg die toekomst heeft: wie liefde betoont, zal vergeven worden. Wie anderen hun schuld vergeeft, zal ook zelf vergeven worden.

Daaraan is de oprechte volgeling van Jezus te herkennen, dat deze niet de handen in onschuld wast of alleen veelvoudig vouwt in gebed, maar aan de oprechte spijtbetuiging en onze bereidheid tot vergeving van wie gefaald heeft.

Niemand van ons gaat vrijuit

Niemand van ons kan zonder vergeving.

Amen.

drs. Petra van der Voort, theoloog

Met dank aan drs. Thea Berendsen, theoloog